

Dörde Bölünmüş Bir Programla Çalışmalıyız

Nureddin Yıldız'ın Musab bin Umeyr Davetçi Okulu için yaptığı "Musab Olmak" (11.) dersidir.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ. وَصَلَّى اللَّهُ وَسَلَّم عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ.

Âlemlerin Rabbi Allah'a hamd, Efendimiz Muhammed aleyhisselama, ailesine, ashabına salat ve selam olsun.

Davetçilerin önemli bir sorununu çözmek zorundayız. Özellikle bizim ülkemiz ve umumen Müslümanlar dünyasında davetçi-hocaların yaşadığı bir sorun vardır: Bu kimselerin neredeyse hiçbiri davetçiliğini çocuklarına miras olarak bırakamamıştır.

Elbette ilk etapta, davetçiliğin sıradan bir meslek gibi olmayıp nasıl oğul-kıza intikal edebileceği gibi bir itirazda bulunabiliriz. Nitekim Nuh aleyhisselam da kendi oğluna intikal ettirememiştir başarısını. Niye oğlunun-kızının-eşinin eksikliğini şahsa yükleyelim ki, diyebiliriz.

Fakat bir haklı itirazı daha doğurur bu. Hoca efendi-davetçi, çocuğunu yetiştirmemek ve ilim mirasını ona bırakmamaktan sorumlu olmayabilirse de çocuğunun üzerinde böyle bir emeli olup olmadığından sorumludur. Nuh aleyhisselam sorumlu olmadı çünkü onun gayretini Allah gördü. İbrahim aleyhisselamın babası üzerindeki emelini görmüştü Allah, böylece o sorumlu olmadı.

Kendisi insanlara çocuklarını ehl-i Kur'an yetiştirmelerini telkin veren biri, kendi çocuğuna gelince başka branşlara yönlendirme yapıyorsa burada bir sorun vardır. İnsanların çocuklarını medreselerde okumanın dışındaki seçeneklerin 'tehlikesiyle' uyarıyorsun ama kendi çocuğunun 'doktor' olmasında ısrar ediyorsun. Burada bir çelişki var.

Ama bunu da bir biçimde kapatabiliriz nihayetinde. Çünkü o çocuğun kapasiteli bir doktor olup İslam'a hizmet edeceği durumu olabilir. Ancak kapatılamayacak bir dosya hâlâ vardır: Allah'ı, Peygamber'i ve bütün güzellikleriyle İslam'ı anlatan davetçinin eşine ve çocuklarına zulmetmesi. Zulüm deyince de dövme kastedilmiyor, bu zaten ayıp ve kimseden kabul edilemeyecek bir hata.

Davetçinin Allah'ın dinindeki adaleti, hakkaniyeti ve ihsanı insanlara anlatırken eşini ihmal ediyor olması: Zulüm bu.

Bir gün dövme, özür dilenip barışılarak halledilecek bir meseledir ama on sene yeterli ilgiyi göstermediği için eşine ve çocuklarına, onlar üzerinde oluşan olumsuz sonuçlar özürle kapanmaz. İnsanlara aile düzenini Kur'an ve sünnete göre kurmayı öğütleyen birinin hanımının, "ben senelerdir kocamın benimle ilgilendiğini görmedim" der gibi şikâyetinde bulunmasının oturup helalleşmekle kapanması ne kadar mümkün? Yılların açığı nasıl kapatılacak?

Ülkemizde hoca efendiler kürsülerde konuştular, kitap yazdılar ama insanlar o hoca efendilerin aile hayatını, eşleri ve çocuklarıyla ilgili ayrıntıları bildikleri zaman hoca efendilerin otoritesi insanların gözünde düşüverdi. Kadınlar bir araya geldiklerinde, büyük ve muhterem bir hoca efendinin eşi olduğu hâlde o kadının ağzından kocasını 'bizimki-bizim adam-çocukların babası' diye duydular, çünkü onun gözünde kocası, herkes için olduğu gibi hoca efendi değil. İlla kasıtlı olması gerekmiyor bu konuda ama tahkir görüldü onun üzerinde.

Hoca efendinin dışarıda bağırarak anlattığı konuların evde esamisi okunmuyor.

Tabii ki eline kırbaç alarak geziyor değil evindeyken; ama şefkat, merhamet, alaka ve yönlendirmenin eksik bırakılmasından doğuyor bu durum. Arka planını irdelediğimizde de karşımıza çıkan sebep, 'insanlara Allah'ı anlattığından dolayı böyle olduğu'dur. Öyleyse davetçinin kıyamet gününde, insanların diniyle meşgul olduğu için kendi çocuklarıyla ilgilenememesini mazeret olarak gösterip gösteremeyeceğini sormalıyız. Cevap olumsuzdur, böyle bir şey söyleyemez.

Çünkü Kur'an-ı Kerim, **فُوا أَنْفُسَكُمْ وَأَهْلِيكُمْ** buyurmuştu: "Önce sen ve ailen."

Bu mesuliyeti kendinden genişleyerek dışarı doğru büyütmeni istemişti Allah. Kul ise dairenin en dışından başlayıp kendine doğru getiriyor olursa yanılır. Şeriatımız tebliğ ve cihadı ibadet olarak görüyor ama kendini ve çocukluğunu ihmal affetmiyor.

Örneğimiz olan Peygamber aleyhisselam Efendimiz'e baktığımızda, çocuklarını ve hanımlarını ihmal etmediğini görüyoruz. Hanımlarını, şehitlik ihtimali bulunan bir cihada giderken dahi yanında götürmüştür. Ailesiyle ilgilenmiş ama ailesinin esiri olmamıştır. Dolayısıyla bir hoca efendi de ders arasında telefonunu açıp 'nasılsın sevgilim... ne var ne yok...' demez herhâlde.

Mesele sadece evin elektrik-gaz faturasının ödenmesi veya bir ay yetecek kadar peynirin hazır olması değil. Peygamber'imizin evinde bunlar yoktu zira. Ailenin ihtiyacı yalnızca maddî değil. Muhabbet ve sevgi de bir ihtiyaçtır. Bir kadının eşiyile olan beraberlik ihtiyacı belki de peynir-zeytinden önemlidir. İnsanın sevme ve sevilme ihtiyacı peynirden fazladır.

İlgideki hatalar, sözgelimi oğulların babaların mesleğinin yerini doldurmadığını hatta o meslekten nefret edecek kadar ileri sonuçlara yol açtığını gösteriyor. Beceremediklerini itirafta zorlanınca da 'bizim çocuk okumadı, doktor oldu...' diye geçiştirdiler. Dünya olarak bunu geçiştirebiliriz ama Allah'ın huzurunda ne diyeceğiz?

Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem, Buharî'deki bir hadis-i şerifinde (1968) davetçilere temel direktifini şöyle veriyor: "Rabbinin sende hakkı var, bedeninin sende hakkı var, ailenin sende hakkı var. Her hak sahibine hakkını ver." Bir başka rivayette "misafirin sende hakkı var" da zikrediliyor. Dolayısıyla dört hak saymış oluyor Peygamber Efendimiz.

Bu haklar, davetçinin yirmi dört saatini/yedi gününü/bir ayını nasıl bölüştüreceğini gösteriyor. Takvimin günlük-haftalık-aylık da olsa dört başlık olacak: Allah, beden, aile ve misafir. Allah; namaz, oruç, hac, zikir, tefekkür, Kur'an, teheccüt ve davet işi... Beden; bu bedenin hakkını vermek de Allah'ın hakkından hemen sonra zikrediliyor. Dolayısıyla davetçinin haftalarca uykusuz kalıp davet işiyile ilgilenmesi bu hadis-i şerife göre caiz değil. Çünkü uykusuzluk bedene zarar veriyor. Ama kış uykusu da caiz değil elbette. Dört-beş saatlik bir uykuyu günlerce sürdüremezsin ama sekiz saatlik bir uykuyu da sürekli devam ettirmemelisin.

Bedenimiz bizim değil Allah'ındır ve ayrıca davetçiysen eğer, bedenimiz ümmetimiz tarafından kiralanan demektir. Bir davetçi, ümmetine hizmet ediyorsa bunun anlamı ümmeti tarafından kiralanasıdır. Hem ümmetine adanıp hem de kendince müdahale edemez.

Üçüncü hak sahibi de ailedir: Hanımı ve çocukları. Hizmetlerini görmesi için yanında kalıyorsa anne-babası da buna elbette dâhildir. Aile ocağı dediğimizde kim varsa.

Sonra da misafirin hakkı gelir. Aslında 'misafir' diye bir sektör yoktur. Hadis-i şeriften anlaşılıyor ki sosyal etkinlik kastediliyor bundan. Çünkü misafir, kapıyı vurarak içeri girebilen ve senin de kapısını vurarak evine girebildiğin kimsedir. Davetçinin arkadaşı, muhabbet ettiği hısımlar-dünürleri olmasıdır bundan maksat. Ama akraba değil; çünkü akraba, "Allah'ın senin üzerinde hakkı var" ibaresine dâhildir. Akrabalık hakkını korumak ibadettir.

Öyleyse Allah'a davet için yola çıkmış kişi, işini bir cihat şuuruyla yapmalıdır. Aksi takdirde bunun adına memurluk denir ve sevap kazanamaz. Niyeti, sabah namazını kılariken ettiği gibi bir niyet olmalıdır: İnsanları Allah'a davete niyet etmek.

Bütün ibadetlerin temel dinamiği de ihlaslı ve sünnete uygun olmasıdır. Sünnete uygun olmayan şeye ibadet de diyemeyiz. Sünnet de bu hadis-i şerifteki gibi "her hak sahibine hakkını vermek"tir. Hakları birbirine yedirmek sünnete aykırılıktır ve Allah'ın rızası bunda yoktur. Allah'a çağırma işi, Allah'ın razı olmayacağı şekilde yapılmaz. Dinleyenleri kalabalık, kitabı defalarca basılıyor olabilir; bereket ve

Allah'ın rızası olur mu olmaz mı diye irdelemeliyiz. Bu rızanın varlığını her hak sahibine hakkını verip vermediğimizle, hak gaspı olup olmadığıyla ölçebiliriz.

Hoca efendinin hanımının veya çocuklarının hakkının gasp edilmesi, beş yaşında çocuğun babasıyla güreş yapıp şakalaşması veya kadının kocasıyla sevişip dertlerini anlatmasının eksik bırakılmasıyla ortaya çıkar. Bunun Allah'ın dinine hizmeti bahane ederek savsaklanması bir zulümdür, hoca efendi de cahil efendi de yapsa zulümdür. Kıyamet günü bu zulmün vebaliyle dirilecektir. Davet için yaptığı çalışmalar ve hizmetleri, namazına vesile olduğu insanların sevaplarıyla dirilecektir tabii ki ama eşi ve çocukları da hakkını isteyecekler, "eşim çok değerli bir insandı, vaazı da çok iyiydi, vazgeçtim hakkımdan" demeyeceklerdir.

Dağları dolaşıp dağlar dolusu sevap kazanacaksın dünyada ama kıyamet günü hanım efendi toplayacak onları. Çünkü mahşer, adaletin ve ihkak-ı hakkın yapıldığı yerdir.

Allah'ın bir lütfu olarak yüzlerce hoca efendiyle bir arada bulunma fırsatım oldu ve birçoğundan ders aldım. Beni bugünlerde yönlendiren ve belli bir disiplin sağlayan, kitaplardan çok o hoca efendilerde gördüklerimdir. Mesela vakti çok disiplinli kullanmayı disiplinsiz bir hoca efendiden öğrendim. İki, üç, üç buçuk saat konuşurdu. İnsanların bir kısmı uyuklar bir kısmı arada sıvışıp kaçar.

Ben bundan bir ders çıkardım. Bütün konuşmalarımın notları elimde, vakti belli ve kesinlikle tekrara düşmüyorum. Yaparsam da bu bir nezaketsizlik olmasın diye o tekrarın hangi dersimizde geçtiğini ve tekrar edeceğimizi belirtiyorum. Fotokopi çeker gibi yinelemiyorum derslerimi. Bu disiplinimi disiplini olmayanlardan öğrendim.

Derslerimde, yerme anlamında isim asla zikretmiyorum. En ağır hakaret olacak şeyleri kullanıyorum sünneti ve İmam-ı Azam'ı savunurken. Ama isim verip parazit oluşturmam hiçbir zaman. Bunu da isim verip etrafındaki insanları dağıtan hocalardan öğrendim.

Kardeşlerim,

Hoca efendilerin neslinden gelenlerin davetçiliği devam ettirmelerinden söz ederken mesleği almaları anlamında söylemiyoruz. Herkesin hitabeti ve kalemi güçlü olacak diye bir kural yok. Çocuğun da hoca olmasından söz ederken bakkal ölünce oğlunun onun yerine geçmesi gibi bir durum değil sözünü ettiğimiz; davasını sahiplenmek anlamında söylüyoruz. Hoca efendiler ve davetçiler böyle bir sorun yaşıyorlar ve bundan ders çıkarmak zorundayız. O ders de dengeli davetçi olmaktır.

Başkalarının doğurduğuna hidayet vesilesi olmaya çalışırken kendi doğurduğunu ihmal etmek bir dengesizliktir.

İnsanlar en yakınındaki eşine ve çocuğuna söz geçiremeyen bir hoca efendiyi etkisiz görürler. Evet, Allah katında onların mazereti olmaz bu; "o hoca kendi çocuğuna bile sözünü geçirememişti" diyemezler. Ama bizi ilgilendirmiyor onların hangi mazeretle Allah'ın karşısına çıkacakları. Biz kendimizin huzurda yaşayacağı problemlerle ilgilenmeliyiz.

Davetçinin çalışmaları ilerleyip büyüdükçe etrafındaki halka da büyür. Yüz kişi onunla ilgileniyordu, bir gün on bin kişi olur, sekreter tutmak zorunda kalır, telefonlara yetişemez, hatırlayamayacağı kadar arkadaşı vardır. Bütün asırlarda insanlar, samimi bir Allah dostunu hep ararlar. Bir davetçi, davet hamlesini başlattıktan üç sene sonra çevresini kendi bile tanıyamayabilir. Buradan da başka bir kurala geçmeliyiz:

Cami, medrese, vakıf, dernek, okul, yurt, hac, umre... davetçinin evi gibi rahat edeceği bir yeri yoktur. Çünkü insan nerede iç çamaşırlarıyla oturabiliyorsa orada rahat eder. İç çamaşırı bir simge olarak alıyoruz elbette.

Davetçi, evini mübarek bilmelidir. Ev mübarektir, sığınmadır ve huzur kaynağıdır. Evde sükûn bulmak ve rahatlamak, şöyle uzanıp dinlenmek -bu eşinle ve çocuklarıyla da kendi başına da olabilir- önemlidir. Çocuklarına şefkat ve alaka göstererek toplum insanı olduğu kadar aile insanı da olduğunu ispatlar ve ikiye bölünmüş kurtulmuş olur davetçi. Aksi takdirde mikrofon ve kameranın önünde bir çeşit evinde başka bir çeşit olmak durumunda olacağından, sıkıntısı ve ayıplanması hiç bitmez.

Böylece “Hepiniz çobansınız ve güttüğünüzden sorumlusunuz” hadis-i şerifinin sorumluluğundan da kurtulmuş olur davetçi. Bu hadis herkesi sorumlu tutuyor, ‘hoca efendiler hariç’ demiyor. Hoca efendi de dâhil herkes kendi evinin çobanıdır. ‘Koyunları’ evdeyken başkasının mandirasından süt içemez insan.

Bir davetçi, evinden soğumamalıdır. Arkadaşlarının aramasını ve evden çıkmayı beklememelidir. Uzaktan geldiğinde kirlenmiş gömleğini hemen değiştirip doğruca arkadaşlarının yanına gitmemelidir. Adeta yaz sıcaklığında balkona çıkıp rahatladığı gibi, eğitim çalışmaları ve toplantılardan bunaldığında da hanımına telefon açıp “bi’ çay koyar mısın, geleyim” diyebiliyor ve eve gittiğinde kendini dinlenmiş hissediyorsa bu davetçi muvaffak bir davetçidir.

Evine hükmedemeyen davetçinin dünyayı yönlendirme iddiası yanlıştır.

İdeal olan budur.

Peki, sorulası o soruyu da ilave edelim: Böyle evi-kadını-kocayı nerede bulacağız? Soru bu. Cevap: Bunu kimse bulamamıştır.

Peygamber aleyhissalatu vesselam Efendimiz, ümmetinin canhıraş çalışmaları arasında dinlenmek için gittiği evinde sorunlarla karşılaşmıştır. Buna rağmen evin kıymetini bilmeyi ve evde rahatlamayı tavsiye etmiştir. Evlerimiz hiçbir zaman, yukarıda anlattığımız idealdeki gibi olmaz. Evler hastane gibidir; iyileşmek için gidersen ama tedavide de acı vardır. Ama hiç kimse tedavi için batırılan iğneden şikâyet etmez.

Genç davetçilerin hayalî şeylerle yola çıkıp hayatı rüya zanneden saflıklar yapmaları doğru değildir. Eğer Allah öyle bir hayatı takdir buyurmuş olsaydı mahlûkatın en şerefli olan Peygamber’ine nasip ederdi.

Efendimiz aleyhisselamın bu dünyadaki son üç saatinde söylediklerinden biri de hanımlarına dönüp “kadınların Yusuf’a yaptığı işkenceyi bana yapıyorsunuz” cümlesidir. Ama o sitem ettiği kadınla da baş başa kalıp mübarek başını onun dizine koyarak beklemiştir ruhunun çıkmasını. Hayat budur işte. Böyle bir hayatı yaşamayı bilenler iğne batması veya neşter vurulmasından etkilenmezler. Her şeyi edebiyat yaparken olduğu gibi zannedenler ve hayatı hayat gibi değil de dizi-romanlardaki gibi sananlar bile kendilerine eziyet ederler.

Allah’ın rızasını bu evlerden kazanacağız ve davetçi bu evde rahatlayacak.

Burası cennet değil, cennete gitme yeridir dünya. Davetçi burayı cennet zannederse yanılır ve bu yanılığın da hem ailesine pahalıya mal olur hem de takip eden insanlara kötü örnek. İdeal olan, dünyayı olduğu gibi tanımdır: Musibet ve bela yeri.

Allah’tan bela istemeyiz ama gelirse de İbrahim aleyhisselam gibi dayanırız. Rabbimize dua ederken ‘büyük dertler vermesini ve böylece nasıl bir kul olduğunun anlaşılmasını’ isteyemeyiz elbette. Böyle bir dua caiz olmaz. Ama katlanamayacaklarımızı vermemesini isteriz, her gün okuduğumuz Âmenarrasulü’de olduğu gibi.

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ. وَصَلَّى اللَّهُ وَسَلَّمَ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ.